

**BỘ Y TẾ  
TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y DƯỢC - ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN**



**HÀN VĂN HÒA**

**ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ ĐIỀU TRỊ  
TRÀN KHÍ MÀNG PHỔI TỰ PHÁT NGUYÊN PHÁT  
BẰNG PHẪU THUẬT NỘI SOI LỒNG NGỰC**

**LUẬN VĂN TỐT NGHIỆP BÁC SỸ NỘI TRÚ BỆNH VIỆN**

**HÀ NỘI - 2013**

**BỘ Y TẾ  
TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y DƯỢC - ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN**



**HÁN VĂN HÒA**

**ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ ĐIỀU TRỊ  
TRÀN KHÍ MÀNG PHỔI TỰ PHÁT NGUYÊN PHÁT  
BẰNG PHẪU THUẬT NỘI SOI LỒNG NGỰC**

**Chuyên ngành: Ngoại khoa**

**Mã số: 62 72 07 50**

**LUẬN VĂN TỐT NGHIỆP BÁC SỸ NỘI TRÚ BỆNH VIỆN**

**Hướng dẫn khoa học: PGS.TS NGUYỄN HỮU ƯỚC**

**HÀ NỘI - 2013**

## LỜI CẢM ƠN

Với lòng kính trọng và biết ơn sâu sắc, tôi xin chân thành cảm ơn PGS.TS Nguyễn Hữu Ước, người thầy đã tạo mọi điều kiện thuận lợi, tận tâm dạy bảo, hướng dẫn tôi trong quá trình học tập tại Bệnh viện Hữu nghị Việt Đức, giúp đỡ tôi nghiên cứu và hoàn thành luận văn này.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban giám hiệu, Phòng đào tạo sau đại học, các thầy cô trong bộ môn ngoại trường Đại học Y - Dược Thái Nguyên; Ban giám đốc, tập thể Khoa Ngoại tổng hợp, Khoa Phẫu thuật Tim mạch – Lồng ngực, Khoa Chấn thương chỉnh hình, Khoa Ngoại Tiết niệu Bệnh viện Đa khoa Trung ương Thái Nguyên đã dạy bảo, tạo những điều kiện thuận lợi cho tôi trong quá trình học tập và nghiên cứu.

Tôi xin chân thành cảm ơn các phòng, ban của Bệnh viện Hữu nghị Việt Đức và Bệnh viện Phổi Trung ương: Ban giám đốc, Phòng kế hoạch tổng hợp, Phòng lưu trữ hồ sơ bệnh án. Cảm ơn tập thể Khoa 1B, Phòng mổ G, Phòng mổ Nội soi, Phòng mổ thực nghiệm của Bệnh viện Hữu nghị Việt Đức. Khoa gây mê hồi sức, Khoa Bệnh màng phổi của Bệnh viện Phổi Trung ương, Ban giám đốc Bệnh viện ĐK tỉnh Phú Thọ, đã tạo mọi điều kiện thuận lợi giúp tôi trong quá trình học tập và thực hiện nghiên cứu.

Xin được cảm ơn sâu sắc cha mẹ, gia đình và người vợ thân yêu, những người luôn bên tôi động viên, dành cho tôi những điều kiện thuận lợi nhất để học tập và hoàn thành luận văn. Xin cảm ơn bạn bè, đồng nghiệp và các anh em Bác sỹ nội trú đã giúp đỡ, động viên tôi trong quá trình học tập. Cảm ơn tất cả các bệnh nhân trong nghiên cứu và thân nhân của họ đã tạo điều kiện cho tôi hoàn thành tốt luận văn này.

**Hán Văn Hòa**

## **LỜI CAM ĐOAN**

*Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa được ai công bố trong bất kỳ công trình nghiên cứu nào khác.*

*Hà Nội, tháng 01 năm 2013*

**Tác giả luận văn**

***Hán Văn Hòa***

## DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

BMI	: Body mass index
COPD	: Bệnh phổi tắc nghẽn mạn tính (Chronic Obstructive Pulmonary Disease)
CLVT	: Cắt lớp vi tính
DLMP	: Dẫn lưu tối thiểu khoang màng phổi
HCTM	: Hội chứng thiếu máu
HCNK	: Hội chứng nhiễm khuẩn
KLS	: Khoang liên sườn
KMP	: Khoang màng phổi
PTNSLN	: Phẫu thuật nội soi lồng ngực
TKMP	: Tràn khí màng phổi
VATS	: Phẫu thuật nội soi hỗ trợ (Video assisted thoracic surgery)

# MỤC LỤC

ĐẶT VẤN ĐỀ .....	1
Chương 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU .....	3
1.1. Một số ứng dụng giải phẫu lồng ngực, phổi, màng phổi trong phẫu thuật điều trị tràn khí màng phổi tự phát nguyên phát.....	3
1.1.1. Lồng ngực.....	3
1.1.2. Phổi và phân thùy phổi .....	4
1.1.3. Màng phổi.....	5
1.2. Cơ chế bệnh sinh tràn khí màng phổi tự phát, ý nghĩa sinh bệnh học trong chỉ định cắt bóng, kén khí và các biến chứng do vỡ bóng, kén khí .....	7
1.2.1. Cơ chế bệnh sinh.....	7
1.2.2. Ý nghĩa sinh bệnh học trong chỉ định cắt kén khí phổi.....	8
1.2.3. Các biến chứng do vỡ bóng, kén khí .....	8
1.3. Chẩn đoán và điều trị tràn khí màng phổi tự phát nguyên phát.....	9
1.3.1. Chẩn đoán.....	9
1.3.2. Điều trị tràn khí màng phổi tự phát nguyên phát .....	9
1.4. Một số nghiên cứu trên Thế giới và Việt Nam về tràn khí màng phổi tự phát nguyên phát.....	14
1.4.1. Nghiên cứu về đặc điểm chung .....	14
1.4.2. Nghiên cứu về đặc điểm lâm sàng, cận lâm sàng .....	15
1.4.3. Nghiên cứu chỉ định điều trị bằng phẫu thuật nội soi lồng ngực... ..	19
1.4.4. Nghiên cứu về kết quả điều trị bằng phẫu thuật nội soi lồng ngực.....	20
Chương 2: ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	26
2.1. Đối tượng nghiên cứu .....	26
2.1.1. Tiêu chuẩn lựa chọn.....	26
2.1.2. Tiêu chuẩn loại trừ.....	26

2.2. Thời gian và địa điểm nghiên cứu.....	26
2.3. Phương pháp nghiên cứu .....	26
2.3.1. Phương pháp nghiên cứu.....	26
2.3.2. Thiết kế nghiên cứu .....	26
2.3.3. Cỡ mẫu và phương pháp chọn mẫu.....	27
2.3.4. Vật liệu nghiên cứu.....	27
2.4. Các chỉ tiêu nghiên cứu và đánh giá .....	28
2.4.1. Chỉ tiêu về đặc điểm lâm sàng, cận lâm sàng, chỉ định phẫu thuật.	28
2.4.2. Các chỉ tiêu về kết quả phẫu thuật và điều trị.....	30
2.5. Kỹ thuật phẫu thuật nội soi lồng ngực điều trị tràn khí màng phổi tự phát nguyên phát.....	32
2.6. Chăm sóc hậu phẫu.....	36
2.7. Thu thập và xử lý số liệu .....	37
2.7.1. Thu thập số liệu .....	37
2.7.2. Xử lý số liệu .....	38
2.8. Đạo đức trong nghiên cứu .....	38
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU .....	39
3.1. Đặc điểm lâm sàng, cận lâm sàng và chỉ định phẫu thuật .....	39
3.1.1. Đặc điểm chung .....	39
3.1.2. Đặc điểm lâm sàng tràn khí màng phổi tự phát nguyên phát .....	41
3.1.3. Đặc điểm cận lâm sàng tràn khí màng phổi tự phát nguyên phát..	43
3.1.4. Chẩn đoán và chỉ định phẫu thuật .....	45
3.2. Kết quả phẫu thuật và điều trị.....	47
3.2.1. Tổn thương trong mổ và xử trí.....	47
3.2.2. Kết quả điều trị.....	48
Chương 4: BÀN LUẬN .....	52
4.1. Đặc điểm lâm sàng, cận lâm sàng tràn khí màng phổi tự phát nguyên phát và chỉ định điều trị bằng phẫu thuật nội soi lồng ngực .....	52

4.1.1. Đặc điểm chung đối tượng được nghiên cứu.....	52
4.1.2. Đặc điểm lâm sàng, cận lâm sàng .....	54
4.1.3. Chẩn đoán và chỉ định phẫu thuật .....	58
4.2. Kết quả phẫu thuật và điều trị.....	61
4.2.1. Đặc điểm tổn thương trong mô và xử trí .....	61
4.2.2. Kết quả điều trị .....	61
KẾT LUẬN.....	69
KIẾN NGHỊ.....	71
TÀI LIỆU THAM KHẢO	
PHỤ LỤC	



## DANH MỤC BẢNG

Bảng 3.1. Đặc điểm phân bố tuổi và giới.....	39
Bảng 3.2. Liên quan hút thuốc lá và tiền sử tràn khí màng phổi tự phát.....	39
Bảng 3.3. Liên quan giữa bên phổi tái phát và điều trị trong tiền sử .....	40
Bảng 3.4. Liên quan giữa thời gian tái phát và điều trị trong tiền sử.....	41
Bảng 3.5. Các phương pháp điều trị tuyến trước.....	41
Bảng 3.6. Triệu chứng, hội chứng khi bệnh nhân vào viện .....	42
Bảng 3.7. Phân độ thiếu máu của bệnh nhân khi vào viện .....	43
Bảng 3.8. Tình trạng dẫn lưu khí vào viện và mức khí trên Xquang .....	43
Bảng 3.9. Tổn thương bóng, kén khí trên phim cắt lớp vi tính ngực .....	44
Bảng 3.10. Liên quan giữa dạng bóng, kén khí trên phim và phương pháp phẫu thuật.....	45
Bảng 3.11. Chẩn đoán và can thiệp ban đầu tại khoa.....	45
Bảng 3.12. Liên quan giữa chỉ định và phương pháp phẫu thuật.....	46
Bảng 3.13. Vị trí bóng, kén khí được phát hiện trong mổ .....	47
Bảng 3.14. Các phương pháp xử trí thương tổn .....	47
Bảng 3.15 Liên quan gây dính màng phổi với thời gian phẫu thuật .....	48
Bảng 3.16. Liên quan gây dính màng phổi với thời gian dẫn lưu sau mổ.....	48
Bảng 3.17. Liên quan gây dính màng phổi với dịch dẫn lưu sau mổ .....	48
Bảng 3.18 Liên quan gây dính màng phổi với thời gian hậu phẫu .....	49
Bảng 3.19. Liên quan gây dính màng phổi với thuốc giảm đau sau mổ. ....	49
Bảng 3.20. Các chỉ số theo dõi trong và sau mổ .....	49
Bảng 3.21. Ghi nhận giải phẫu bệnh, mô học .....	51

## DANH MỤC BIỂU ĐỒ

Biểu đồ 3.1. Phân bố nghề nghiệp của bệnh nhân.....	40
Biểu đồ 3.2. Triệu chứng ban đầu của bệnh nhân .....	41
Biểu đồ 3.3. Lý do chuyển viện.....	42
Biểu đồ 3.4. Mức độ tràn khí trên Xquang.....	44
Biểu đồ 3.5. Liên quan giữa phổi tràn khí và phổi có bóng khí .....	44
Biểu đồ 3.6. Các chỉ định VATS .....	46
Biểu đồ 3.7. Đánh giá tình trạng Xquang ngực khi ra viện .....	50
Biểu đồ 3.8. Kết quả điều trị khi ra viện .....	51